

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУХУН
ХАБЫАТА

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
13 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№22 (7819). ☆ 1995 жыл олунуу 21 күн. Оңтүрүннүк. ☆ Санаата—146 солк. 15 харчы.

САЛАААЧЧЫЛАР
ОТЧУОТТУУЛЛАР

ҮЛЭ БАРАР, ИТЭБЭС ДА БААР

Сыл устата хайдах-туох үлээни кэллбит, кинини сорунтарбыт хааныктары дини кымылдарга хоруйдаан, улуус кинини тарилталарин салаааччылар отчуоттуулар.

Н. И. ПОПОВ, «Чурапчыагрострой» АО начальнига:

Ааспыт сылга барыта 16 объектка үлээни кэллбит күүспүтүнэн 3 млрд. 253 мол. солк. тепподрядынан 250 мол. солк. оңорлудут. Былааннам-мыт үлээртөн Хатылы уонна Сыдак котельнайдырыгар 324 мол. солк. ситэ тодорботубут. Тиас өс-күөл котельнайын ситэригэ барыта 1 млрд. 500 мол. солк. наада. Итинтэн бийиги преектиттэр 60 мол. солк. тиксэр.

1995 сылга үлээнигэ 2 объекты—улуус кини-гар ветераннар олоруктаах 12 квартиралаах дыа-ларин уонна ГАИ полун тутарга дуогабардаасты-быт. Мындаааыга улуусу нефтбазатын оңоруу-га үлээни кэллбит, Ветераннар дыааларин муус устар-га үлээ киллэртит кини дини соруктаахпыт.

В. Н. ФИЛИПОВ, «Агропромснаб» начальнига:

—1994 сыллаахха 989 мол. солк. табаары эргитэн 353 мол. солк. дохуоту ылыбыт, итиннэхэ уелса-на 315 мол. солк. өрөсүөтү көрүстүбүт. Онон ба-рыспыт 39 мол. солк. тэҥнэстэ. Дириннээби маста-рыскааыга 10 кини үлээнир. Кинилэр сыл устата 60 мол. 300 тыһ. солк. сааааы-толордулар 30 ус-туука массына, трактор двигатели өрөмүөннээт-лэр, 13 мол. солк. токарнай сааааы толордулар.

Тарилтэ барыта 38 үлээнигэ, орто хамнас 250 тыһ. солк. тийдэ, 752 мол. солк. сүрүн средста-лаахпыт. Үс сиргэ—Чурапчыга, Сыланга уонна

Ытык-Күөлгэ мааһынылар астыбыт. Сылаи мас-тарыскааыи бэйэбитигэр ытыахпыт баарабыт.

ЕФРЕМОВ В. Е., улуустаагы сибээс уюлуну на-чалынига:

—Тарилтэбит 60 үлээнигэ. Сыл устата 773 мол. солк. дохуот ылылтан, 57 мол. солк. барыстаны-быт. Барыта 55 км усталаах телефон линиятыгар, 23 км үбүннээх радио линияларыгар, 16 набель-най өрөмүөн ытыллына. Сылаи—Бэрэ линияты-гар 8 км, Диринг—Хадаар линиятыгар 10 км сир-гэ өрөмүөн кыаан ытыллыбата. Бахсыга АТС киллэриллэхтээгэ станцията суох буолан тардыл-лыбата, ол билгитин баар буолла. Сыл иккис квар-талыгар үлээ киллэриэхпит. Оңорлудубут өгө ийин ийиннэр 275 мол. солкуобайдаагы толүү иликтэр, ол эбэтэр бийиги тарилтэбит балтарга квартал устата босхо үлээтэ. Быстахтык ылаах-ха, Болугур нэһилигэ 15, Сылаи 3, Хадаар 2. Чакыр 1,5 мол. солкуобай нэстээхтэр.

1995 сылга телефоннар ситимнэригар 194 км үбүннээх линияны, радиосификацияга 60 км линияны өрөмүөннүүр соругу туруорунубут. Хатылы ли-ниятын толору оңоруохпут, кулун тутарга Мыры-ла линиятыгар үлээни кэллбит. Онон быйыл ааспыт сыллаабытаагар албах үлэ күүтэр.

Сыла «Сахателеком» предприятие үлээтэр эрэр. Олохтоох уонна республикатаагы телевизионнай биэринилэр сааааа суох барыларын бу предри-яте көрүүгэ, оборудованиелар техникескэй хаа-чылыларынан, профилактическэй үлээри толору-ба.

Отчуоту суруйда М. МИХАЙЛОВА.

Сонуннар

САҢА МИНИСТР УОСКУТТА

Улууспут культураны үлээнигэ ааспыт сыл-лаагы үлээри-хамнастарын түмүктүү мунуах-тарыгар культура эйгэтин өйүүртэ көрдөһөннөр Саха Республикатын Президенти М. Е. Нико-лаевка, правительствода аһаас сурук ытыгарта бы-баарбытара. Ити сурук ис хобооно «Саха сирэ» хаһыат бу сыл тохсунуу 31 күнүгэ, нүөмэри-гэр бэчээттэнэн хаанык эмит эрдэ үскэппитэ, төбөтүн да ийин дьон-сэргэ, салаата бүтүүнүн би-лиитигэр табыстаба дии.

Оттон бу күнүгэ Чурапчы улууну дьаһалта-тын баһылыга И. С. Сивцев уонна культура управ-лениятын начальнига А. Н. Аммосова ааттарыгар соторутаагыта СР правительствотын председателин бастагы солбуйааччынан аһааһыт А. А. Томто-совтан харда сурук тийэн кэллэ. Ол ис хобооно ма-нын: «Республика 1995 сыллаагы бюджетин бы-райыгыннан культура тарилталарин үбүлээни аас-пыт сыл кээмэйинэн индексацияланан, инфляция-ны аахсын туран былаанналар. Бу салаага сарба-һы эбэтэр үбүлээни аччатык былааннааһыт. Культура үлээнигэригэр туһаныла сылдар ком-мунальнай өңөлөр оннуун хаалаллар».

«ДЫКСИНЭРГЭ ТӨРҮӨТ СУОХ»

дир Чурапчы улуунуаагы государственнай сани-тарнай-эпидемиологическэй кэтэбид кинини кыла-бынай аһаа В. И. Грачев туһалыы эйгэ ради-активность таһымын бэрэбэркэлээни түмүктэри-гэр олохсун. Бу сулуусна онуоха аһаан балаһыт-гэригэр специалига радионистивной педнаа ахсын нээһидир эбит. Ааспыт сыл устатыгар гамма-фон таһыма 7-тан 11 мкр/чааска дьэри халбаһаата (норма 12 мкр/чаас эбит буоллабына). Онон, кыр-дык, дыарханаарга сылаах суох курдук.

В. НИКИФОРОВ.

«САҒАХ» СОНУН САҒАЛААҒЫНА

Маралаагы бөһүлөгэр олунуу 15 күнүгэр «Са-ғах» табаарыстыба улуус ветераннарын көлөй-бо-га 1 аһаас күрөхтэһилэрин төрийэн, үбүлээн ыты-га. Ол биир уратытынан арыты испэт, чабдик оло-бу пропагандалыыр дьон эрэ күрөхтэһиттэрэ бу-лар. Баар, ол да ийин буолуо. Үгүс нэһиликтэр хамааада кыаан сүүмэрдээбикс, кытыбатылар. Онон Болугур, Алабар, Төлөй, Мугудай нэһилик-тэрин сааһырыт спортсменнара ийин билдээстэ-лар уонна мнестэлэри бу бэрээдэгинэн үлээниин-лэр.

Ветеран волейболистар билигин даааны ооньуур төтөмнэрин ыһыкта иликтэрин көрдөрдүлэр, сы-тыгытк ийирсэннэр көрөөччүлэри астынардылар. Кыайыт хамаандалар грамоталарынан, жетонна-рынан уонна биридиннээн ооньуоччулартан Арка-дий Пермяков, Дмитрий Толстухов (Мугудай), Семен Смирнов (Төлөй), Константин Сергеев (Болугур) «Сағах» табаарыстыба сыанаах би-ринкэтинэн наараадалаһылар. Чыаллараттан Иван Варашков «Көрөөччүлэр бийрабыллар» би-рини тутта.

Маннаах сонун күрөхтэһин сыл аагы быдааһыт киллэриллэн ытылларыгар, онуоха атын даааны нэһиликтэр дьоннору көбүлүүллэригэр баара-быт.

Константин ЖИРКОВ.

ДОНОРДАРГА ЧЭПЧЭТИИЛЭР

Улуустаагы кини баһыла хирургическэй, тера-певтическэй, дьахтар оболонор отделениеларыгар, туббольницада ыарыахтарга хаан уонна кини ком-поненнара өрүү наада буолаллар. Онуоха кадровай донордар тийбэттэрэ, кинилэр кээкэлэрэ эдэр до-нордарынан үүнэн испэтэ ыарахаттары үскэтэр. Суһал көмө массынаата биир эмэ доноры булаарга түүнүн 7-8 адырыска сүүрэрэ аһыаа суох.

Баччааһыта дьэри улуус кадровай донордарыгар, ол ийигэр бэд дьахтар 50 төгүлтэн ордук бэйлэ-рин хаанырын биэрбит Слепцов С. Г., Эверстова М. Г. курдук Россия бочуоттаах донордарыгар, ха-нык даааны чэпчэтиилэр көрүлүбэттэр эгэ.

Кадровай донордарга общественность бөлбөтөтө ситэа суох, улуус нэһилиннээтэ донорствонн соч-чо аахайбата даааны мэлдэх буолбатах, кини үгүс өртө хаанын группатын билбэт.

Донорство сайдытыгар бийнэхэ Боткин ыары-тынаа түөрт тыһыынча кини малдымбыта, атын да ыарымдар үгүстэрэ улахаанык мэлдидир.

Улуус дьаһалтата эмн тарилталарин бу пробле-маларын өйөөн уонна донорскай хаанынан, кини компоненттарынан бэйэбитин бэйэбит хааччылаах-таахпытын учуоттаан, донорствонн тарийингэ, до-тор быраастарын көмүскээһингэ туһаайылыбыт дьобуннаах быһаарыны ылына. Ол курдук, РФ «Хаан уонна кини компоненттары донорстволла-һын туһунан» 1993 с. бэс ыйын 3 күнүгэри 5142-1 №-дээх Соуокуууна салайтаран, 1995 с. олунуу 9 күнүгэри уурааһынан олохтоох бюджет суотугар улуус донордарыгар маннаах чэпчэтиилэ-ри олохтоот.

1. «Россия бочуоттаах донора» иһаһаахтарга

—врачтар рецептаринан эмн босхо млыныт;

—тиис протейны (күндү металлартан уратыны) босхо оңорторууну уонна өрөмүөннэтинни;

—сыллата 1000 кат-чааска дьэри электроэнер-тиянаа босхо туһаныныт;

—телефонунан уонна радионан босхо туһаныныт (абонентнаа төлөбүр 100 бырыһыанынан)

2. 25 төгүт хаанырын биэрбит донордарга

—врачтар рецептаринан эмн сыанатын аһаарыгар млыныт;

—тиис протейны (күндү металлартан уратыны) босхо оңорторууну уонна өрөмүөннэтинни;

—сыллата 500 кат-чааска дьэри электроэнер-тиянаа босхо туһаныныт;

—телефонунан уонна радионан абонентнаа төлө-бүрдэри 50 бырыһыанынан босхо туһаныныт.

Кадровай донордар, кини баһыла врачтарын ааттарыттан донордарга чэпчэтиилэри оңоруу ийин улуус дьаһалтатын баһылыгар И. С. Сивцевкэ, үкэ отделын саһааһыгар М. Н. Мохначевскайга, юрист-консультантыгар Н. В. Ивановага махталба-тын биллэрбит.

Александр ПОПОВ,

врач, кини баһыла хааны кутууга эһиэттээгэ.

НЕФТЕПРОВОДКА СААХАЛЛАНЫ

Усискай. «Коми-нефть» АО Усискай-даагы 720 миллиметрээх магистральнай трубо-проводугар алдыны тахсан, кыргата 64 тыһ тонна нефтээх убаас тогуна.

Нефтепровод 20 сыл-лаагыта тардылыбыт 50 км усталаах эргэригэр учаастага калыгити ийин ий ийигэр хас да ону-нан төгүл тобо барда. Кини кыаан сылдьыт баарааннаах амтал сиргэ бэрэбэркэллэр кө-түүнү оңорор вертолет-чиктар тэнийбит сүүнэ-рыны харэ бэтиветин көрөөччүлэригэр дьэри нефть 14 хонук устата сүүрүгүрэ сыппыт.

Уса, Колва, садгыи Печора өрүстэргэ түһэр Пальнишор, Безымян-най үрэхтэр атталары-наады кизиг сирдар уо-нуунан сантиметр халык-наахтык нефть арааты-дан бүрүлүннүлэр. Ол булгу почва түрт өртө толору өлүүгүрүтүгэр, үүнээни кууруутугар-ха-

тытыгар, кыыл-сүөл, кө-төрдөр өлүүлэригэр тир-дээни ученайдар этэллэр. Нефть ууга киниитэ саахалланын содуун өс-сө дьиринтэр.

Нефть чэпчэки уонна ыарахан францияларга арааһар. Чэпчэки сүү-рүгү кытта сүүһүнэн ки-лометрга ыраах устуһар, оттон ыарахана хотугу өрүстөр кыаан ыраа-саммат түгэхтэригэр со-нөллөр.

Снимоктарга, Пальни-шор үрэххэ неби хомуу-дан бүрүлүннүлэр. Ол булгу почва түрт өртө толору өлүүгүрүтүгэр, үүнээни кууруутугар-ха-

(РИТА—ССТА).

Петр СЕДАЛИЩЕВ.

